

JUSTYNA KLESZCZ*, KATARZYNA KOZŁOWSKA**

ZESPÓŁ AGROTURYSTYCZNY W DRZONKOWIE, JAKO DYSKURS NAD ZNACZENIEM TRADYCJI MIEJSCA

Streszczenie

Niniejszy artykuł podejmuje zagadnienie architektury, jako nośnika wiedzy o ciągłości kulturowej miejsca na przykładzie projektu: „Zespołu agroturystycznego z ośrodkiem jeździeckim w Drzonkowie”. Opracowanie zostało poświęcone zaprojektowaniu zespołu agroturystycznego z ośrodkiem jeździeckim dla 14 koni w miejscu dawnego ośrodka jeździeckiego w miejscowości stanowiącej od niedawna fragment Zielonej Góry. Koncepcja zakłada uzupełnienie funkcjonalne przestrzeni poprzez stworzenie ośrodka rekreacyjnego z nauką jazdy konnej, współpracującego z Wojewódzkim Ośrodkiem Sportu i Rekreacji im. Zbigniewa Majewskiego w Drzonkowie (WOSiR).

Słowa kluczowe: ośrodek jeździecki, Drzonków, stajnia, pensjonat, budownictwo wiejskie

WPROWADZENIE

Ideą agroturystyki jest wypoczynek w gospodarstwie rolnym. Pod koniec XIX w. mieszczanie wyjeżdżali na wypoczynek do letniska, w XX w. na wczasy pod gruszą.[Balińska 2005] W Polsce agroturystyka rozkwitła w latach 90-tych i przybiera różne formy od wynajmu pokoju do bogatej oferty rekreacyjno-wypoczynkowej (np. jazda konna). Obecnie w małych gospodarstwach rolnych funkcja agroturystyczna jest dominująca, ponieważ dzięki niej właściciele są w stanie

---

* Katedra Architektury i Urbanistyki, Wydział Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska, Uniwersytet Zielonogórski,

** Studentka na Wydziale Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska, Uniwersytet Zielonogórski

utrzymać ośrodki całorocznie. Agroturystyka w dużych, wysokotowarowych gospodarstwach jest zajęciem ubocznym. [Balińska 2005]

Celem artykułu jest przedstawienie koncepcji projektowej zespołu agroturystycznego z ośrodkiem jeździeckim w Drzonkowie, bez zmiany istniejącej funkcji terenu.

W artykule wykorzystano następujące metody badawcze:

- badania in situ;
- analizy literaturowe, w tym także założeń projektowych przebudowy obiektu;
- wywiady z pracownikami Wojewódzkiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Drzonkowie.

STADNINA KONI W DRZONKOWIE. HISTORIA I ARCHITEKTURA MIEJSCA.

Na zaproponowaną formę i funkcję zespołu agroturystyczno – jeździeckiego największy wpływ miała obecność i sposób funkcjonowania Wojewódzkiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Drzonkowie (obecnie część miasta i osiedle administracyjne Zielonej Góry) jako największego zaplecza jeździeckiego w rejonie województwa lubuskiego.

W styczniu 1973r. w Zielonej Górze utworzona została sekcja pięcioboju nowoczesnego. Miasto jednak nie posiadało specjalistycznych obiektów, w których mogliby trenować odnoszący już sukcesy na całym świecie zawodnicy. Zbigniew Majewski², pomysłodawca przedsięwzięcia postanowił, że ośrodek wybudowany zostanie w niewielkiej wsi Drzonków. [Stępień 2016]

Pierwsze prace budowlane rozpoczęły się wiosną 1973r., kiedy zapadła decyzja o zgodzie na wydzierżawienie od Dyrekcji Lasów Państwowych 4 ha terenu w Drzonkowie. W wizji Majewskiego ośrodek miał być dostosowany do przeprowadzania treningów w dyscyplinach pięcioboju nowoczesnego i jeździectwa. Projekt ośrodka powstawał etapami od 1973r. do 1981r., a jego twórcami byli architekci zielonogórskiego przedsiębiorstwa Polsport na czele z Zygrfydem Kwiatkowskim. Program funkcjonalno – użytkowy obiektu zakładał konieczność budowy: pływalni, strzelnicy, hali sportowej, ujeżdżalnia i stadionu.

Przyjęto zasadę budowy polegającą na wyznaczeniu kolejności wznoszenia elementów zespołu od elementu najbardziej niezbędnego dla samej idei założenia

---

² Zbigniew Majewski – ur. w 1931r. w Wilnie, zm. w 2013r. w Drzonkowie. Twórca ośrodka dla pięcioboistów, trener, miłośnik koni, podróżnik. W 1969r. osiedlił się w Drzonkowie. Dyrektor Wojewódzkiego Ośrodka Sportu i Rekreacji i wiceprezesem Lubuskiego Klubu Sportowego Lumel w latach 1976-1977. Nie posiadając wykształcenia trenerskiego wyszkolił olimpijczyków i medalistów mistrzostw świata. Zasłynął z podróży po świecie konnym zaprzęgiem.

– od stajni. Wpływ na to miała trudna technologia obiektów. Elementy z drewna klejonego zamówiono w Toruniu. Dopłynęły one rzeką do Nowej Soli, a stamtąd na specjalnej platformie, ciągnięte samochodami ciężarowymi dotarły do Drzonkowa.

Konie w Drzonkowie pojawiły się już w trakcie pierwszych prac budowlanych. Dwa były prezentem od warszawskiego klubu „Lotnik”, pojawiły się źrebaki od dyrekcji PGR w Zaborze. W 1974r. Majewski rozpowszechnił ogólnopolską akcję: „Konia z rzędem dla Drzonkowa”. Zwierzęta zostały przekazane przez m.in.: Państwowe Gospodarstwa Rolne, Okręgowe Przedsiębiorstwo Obrotu Zwierzętami, Okręgową Stację Hodowli Zwierząt.

Rys. 1. Zdjęcie makiety ośrodka WOSiR z 1973r. [Archiwum Państwowe w Zielonej Górze]

Fig. 1. Photo of a model of the WOSiR complex, 1973r. [National Archives, Zielona Góra Department]

Po sześciu tygodniach od oficjalnej daty rozpoczęcia budowy w ośrodku stała już stajnia z 12 boksami, w których znajdowały się konie (rys 1-A). Stajnia wyposażona była w paszarnie, solarium, myjkę, kawiarnię z kominkiem i pokój dla masztalerzy. Efektem pierwszego etapu budowy było również uzbrojenie terenu w sieci m.in.: wodociągowe, kanalizacyjne, energetyczne.

Niespełna rok później, jesienią 1976r. odbyły się w Drzonkowie Mistrzostwa Świata Juniorów. W związku z tym, po drugim etapie prac budowlanych do użytku oddano: hipodrom z wieżyczką sędziowską, salę szermierczą, strzelnicę, hotel na 80 miejsc noclegowych, restaurację, salę konferencyjną i domek klu-

bowy (rys 1-B) Kompleks pływalni składający się z: 50-metrowej pływalni olimpijskiej, 25-metrowej pływalni rekreacyjnej z brodzikami dla najmłodszych ukończony został później (rys 1-C).

Na terenie ośrodka sportowcy mogli trenować wybraną dyscyplinę bez konieczności pokonywania kilometrów pomiędzy kolejnymi obiektami, jak miało to miejsce wówczas na najważniejszych zawodach.

Ze względu na pogarszający się stan techniczny, finansowy oraz związane z tym postępujące niedoinwestowanie ośrodka w ciągu ostatnich 40 lat stracił on wyraźnie na znaczeniu w skali kraju.

KONCEPCJA PROJEKTOWA DLA ADAPTACJI STADNINY DO FUNKCJI ZESPOŁU AGROTURYSTYCZNEGO Z OŚRODKIEM JEŹDZIECKIM.

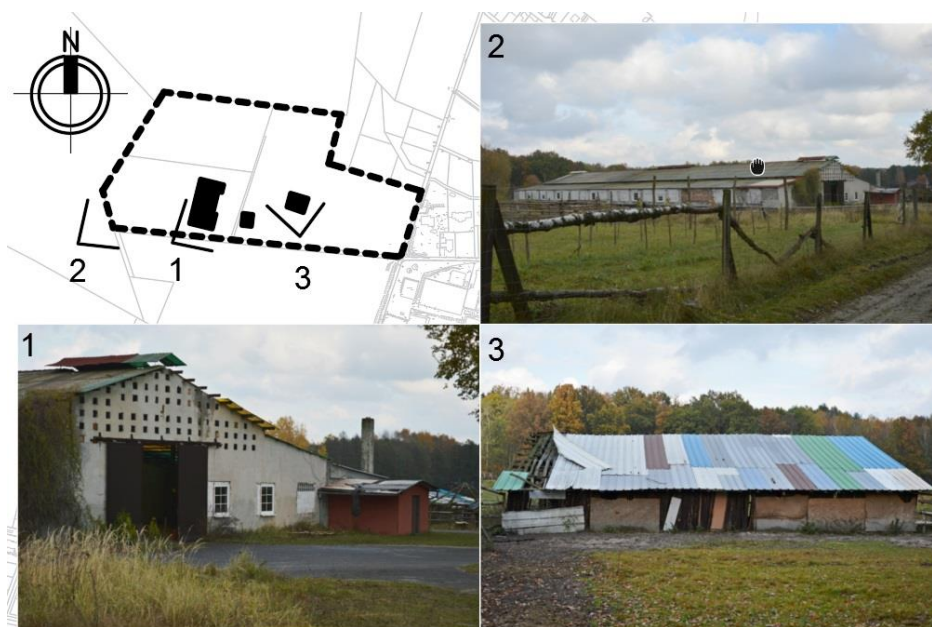
W obecnej sytuacji społeczno – prawnej należy zastanowić się nad możliwościami tworzenia podobnych zespołów jeździeckich, jednak o formach dostosowanych do współczesnych możliwości i wymagań oraz wymuszonych przez zmiany potrzeb mieszkańców programu funkcjonalno – przestrzennego.

Literatura przedmiotu jest w warunkach polskich uboga, mało w niej znajduje się pozycji dostosowujących zasady projektowania do współczesnych norm i przepisów, co może być jednym z powodów, dla których forma tworzonych współcześnie obiektów nie różni się w żaden znaczący sposób od obiektów historycznych [Pirkelmann, Ahlswede 2010], [Zwoliński 1983].

W związku z postępującą degradacją istniejącego ośrodka, zaproponowana została interwencja przestrzenna obejmująca budowę zespołu dostosowanego do najnowszych standardów i wymogów prawnych, który mógłby stanowić element uzupełniający funkcje WOSiR pod kątem zaplecza obsługi koni i jeźdźców uczących się w ośrodku głównym. Ze względu na postulowane powiązanie funkcjonalne nowoprojektowanego oraz istniejącego ośrodka na lokalizację zaproponowano teren sąsiadujący w ośrodkiem WOSiR, należący obecnie do Dariusza Majewskiego – syna Zbigniewa Majewskiego. Na działce znajduje się obecnie stadnina koni Euro Rancho.

Koncepcja zakłada pozostawienie pierwotnego przeznaczenia terenu przy jednoczesnym wprowadzeniu funkcji dodatkowej. Ośrodek, w obecnej formie stanowiący zespół agroturystyczny przeznaczony dla 14 koni oraz 40 pensjonariuszy, stanowić będzie zespół rekreacyjny z nauką jazdy konnej, współpracujący z WOSiR. Pozwoli to na częściową zmianę profilu funkcjonowania jeździectwa w Drzonkowie, ukierunkowując je nie tylko na różne formy jazdy konnej wycieczkowej, lecz również na czynny wypoczynek w formie aktywności wspieranej

kontaktem ze zwierzętami³. Celem opracowania jest w związku z tym uchronienie ośrodka przed całkowitym zniszczeniem oraz przywróceniem rangi miejsca jako znanego niegdyś ośrodka jeździeckiego. Koncepcja ma stanowić pomysł na wykorzystanie potencjału działki i okolicy w świetle obecnej sytuacji funkcjonalno – przestrzennej obszaru.

Rys. 2. Inwentaryzacja zdjęciowa i stan istniejący obszaru objętego opracowaniem [oprac. aut.]

Fig. 2. Photographical inventory and current state of the area [autor's work]

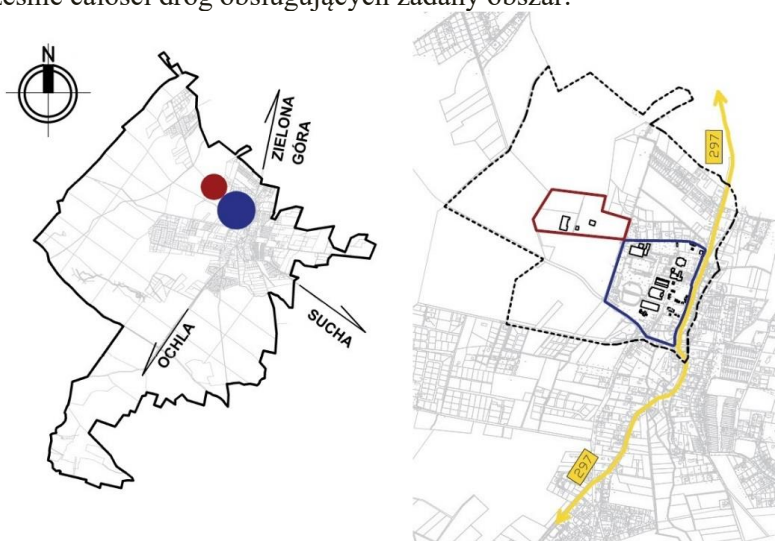
³ Animal – Assisted Activities (AAT) - AAA jest działalnością stwarzającą motywacyjne, edukacyjne, rehabilitacyjne lub terapeutyczne korzyści w celu zmiany i polepszenia jakości życia podopiecznych. Jej celem jest dostarczenie zróżnicowanych bodźców i zmiana środowiska pacjentów. Odbywa się to przede wszystkim przy pomocy wolontariuszy, przeszkolonych przez specjalistów z dziedziny zdrowia ludzkiego i trenerów psów. AAA może być skierowana do indywidualnego odbiorcy, jak i do grupy. [Blok 2010]

BADANIA I ANALIZY

Po przeprowadzeniu badań in situ i dokonaniu oceny stanu technicznego obiektów istniejących zdecydowano o konieczności rozbioru istniejącej zabudowy dawnego ośrodka jeździeckiego, ze względu na brak możliwości dostosowania do współczesnych standardów projektowych. Żaden z budynków znajdujących się na działce nie znajduje się w rejestrze ani ewidencji zabytków. Funkcja terenu jest zgodna z zapisami Planu Miejscowego [Uchwała Nr XXX.240 2013].

Obiekty sportowe pociągają za sobą konkretną grupę użytkowników – głównie sporowców, studentów oraz osoby uczęszczające na zabiegi rehabilitacyjne. Dlatego też w programie funkcjonalnym projektowanego ośrodka przewidziano strefy służące zarówno celom sportowym, jaki i wypoczynkowym. Przewiduje się napływ użytkowników od strony południowego - wschodu, gdzie znajdują się tereny mieszkaniowe jednorodzinne. Od wschodu teren graniczy z zabudową mieszkaniową jednorodziną z wbudowanymi usługami hotelowymi.

Przez Drzonków przebiega droga wojewódzka nr 297, która stanowi jedyną drogę główną, przecinającą miejscowość w połowie w osi północ - południe. Przy drodze tej zlokalizowane są 4 przystanki dla autobusów podmiejskich obsługujących ruch w kierunku północnym do Zielonej Góry i południowym do Ochli. Obszar projektowanego ośrodka będzie obsługiwany komunikacyjnie z utwardzonej drogi gruntowej położonej od strony południowej, obecnie nieużytkowanej, w złym stanie technicznym. Stanowi to jedną z niewątpliwych barier dla powstania ośrodka, podnosząc koszty realizacji o konieczność wykonania jednocześnie całości dróg obsługujących zadany obszar.

Rys. 3. Lokalizacja i powiązania komunikacyjne [oprac. aut.]

Fig. 3. Location and communication relations. [autor's work]

Uwarunkowania przyrodnicze wskazują na znaczny udział powierzchni biologicznie czynnej na obszarze ośrodka. Teren ograniczony jest trzech stron z lasem liściastym, który porasta również część północno – wschodnią działki. Wzdłuż drogi dojazdowej znajduje się szpaler lip szerokolistnych. Drzewa w dobrym stanie, wymagają jedynie przycięcia pielęgnacyjnego. Istotnym elementem działki jest niewielki sztuczny staw – silnie zanieczyszczony i w znacznej części zarośnięty.

Wnioski i wytyczne:

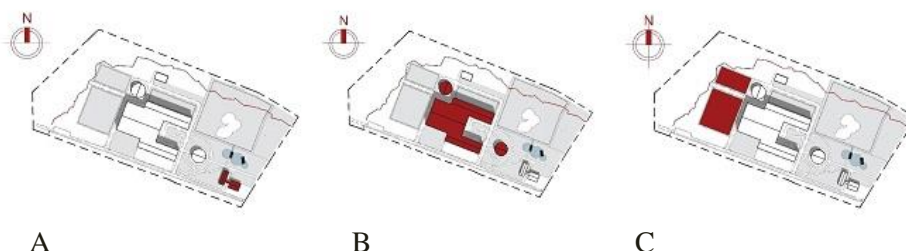
- brak konieczności znacznych korekt układu komunikacyjnego w obszarze opracowania, poza koniecznością wykonania drogi dojazdowej na całej długości działki;
- istnieje konieczność zapewnienia całości wymaganych miejsc postojowych wraz z realizowanym obiektem;
- program funkcjonalno – użytkowy wymaga rozbudowy o funkcję gastronomiczną ogólnodostępną oraz rozbudowę bazy noclegowej na potrzeby obu ośrodków;
- ze względu na różnorodność dużą rozpiętość wiekową potencjalnych użytkowników należy uwzględnić wprowadzenie funkcji edukacyjnej i rekreacyjnej;
- połączenie funkcjonalno – użytkowe zespołu agroturystycznego z WOSiR, jest możliwe i wskazane ze względu na walory lokalizacyjne i ekonomiczne obu zespołów,
- istotny element w kompozycji przestrzennej ośrodka stanowiąc będą sąsiadujące w nim zwarte tereny leśne;
- wymagane jest uporządkowanie terenu poprzez wyburzenie istniejących obiektów o złym lub bardzo złym stanie technicznym oraz wycinka sanitarna samosiejek w obszarze opracowania.

IDEA PROJEKTOWA I PRZYJĘTE ROZWIĄZANIA

Punktem wyjściowym projektu było wyobrażenie architektury oszczędnej w formie z efektywnie rozplanowaną funkcją, co umożliwiło właściwe strefowanie funkcjonalno - przestrzenne w obszarze opracowania. Architekturę cechuje prostota, pozbawiona zbędnych detali. Budynki z drewnianą elewacją wkomponowują się w istniejące otoczenie, tworząc spójną całość. Forma zespołu nawiązuje do projektu ośrodka jeździeckiego położonego w północnej Portugalii, w pobliżu Cabo do Mundo plaży w Leça da Palmeira autorstwa Castanheira & Bastai Arquitectos [Mairs 2015].

Innym przykładem architektury, która może stanowić przykład współczesnego, nowego formalizmu w kształtowaniu przestrzeni dotychczas traktowanych jedynie jako gospodarcze i zlokalizowanych w otwartym krajobrazie jest zlokalizowany w Czechach zespół Stork Nest Farm. W zespole tym wyróżnia się obiekt lonżowni ze względu na nieoczywiste połączenie tradycyjnej, drewniano – ciężnowej konstrukcji z ażurową osłoną w formie drewnianych, okorowanych konarów w nieregularnym układzie [Frearson 2012].

Obiekty w parku Casey Brown w pobliżu Thredbo stanowią udaną realizację idei zbliżenia różnogatunkowych użytkowników architektury, w myśl idei stworzenia przestrzeni międzygatunkowych, przeznaczonych do współużytkowania przez ludzi i zwierzęta – domowe oraz dzikie [Kleszcz 2014]. Niewielki zespół łączy bezpośrednio stajnie z pokojami gościnnymi pensjonatu oraz z mieszkaniem właściciela. Zaprojektowany wewnętrzny trakt jednocześnie łączy, lecz również rozdziela strefy sanitarne niewielkiego obiektu [Griffiths 2016].

Rys. 4. Strefowanie obszaru ze względu na hałas, od lewej: strefa: A) hałasu, B) umiarkowanego hałasu, C) ciszy. [Kozłowska 2017]

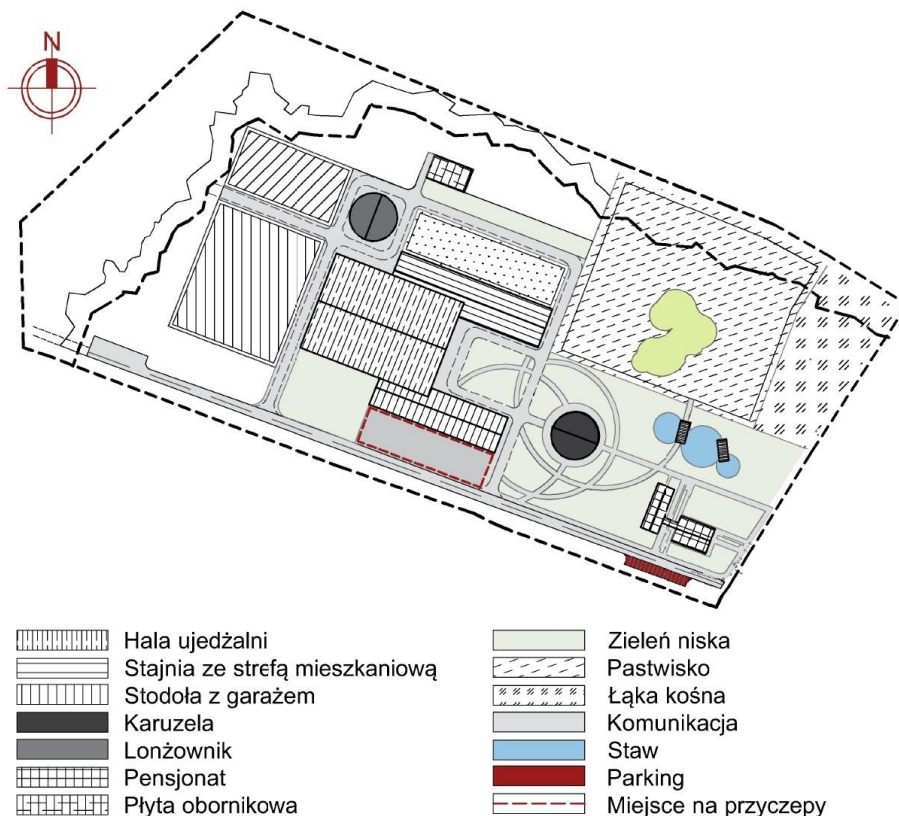
Fig. 4. The area zoning according to noise level, from the left: loud, medium and quiet zone. [Kozłowska 2017]

W projekcie zespołu agroturystycznego w Drzonkowie teren został podzielony na trzy główne strefy o przewidzianym różnym natężeniu dźwięków: strefę ciszy ograniczonej z trzech stron lasem, przeznaczonej tylko do treningów, strefę umiarkowanego hałasu, do której wstęp mają również goście hotelowi oraz strefę hałasu, gdzie zaprojektowano budynek główny ośrodka – pensjonat (baza noclegowa)

Schemat ten przełamuje typowy układ strefowania obiektów hotelowych ze względu na odwrócenie układu stref ciszy i hałasu właściwych dla obiektów zamieszkania zbiorowego. Ze względu na specyficzną funkcję zespołu i jego rolę w rozwoju jeździectwa, a w przyszłości również wprowadzenia hipoterapii jako jednej z funkcji ośrodka istotne stało się zapewnienie jak najbardziej komfortowych warunków i ograniczenia wpływu bodźców płynących z otoczenia za strefę przebywania i pracy koni. Charakterystyczne rozplanowanie oraz forma obiektu ujeżdżalni i lonżowni zapewnia niezbędną barierę akustyczną przy jednoczesnym strefowaniu dostępności gości oraz bezkolizyjnej obsługi technicznej.

Strefa hałasu, wyznaczona we wschodniej części działki, przylegająca do drogi gminnej, zlokalizowana jest najbliższej WOSiR, w strefie najlepszej dostępności zewnętrznej. Główny obiekt stanowi tu pensjonat zaprojektowany dla 40 gości, wraz z mieszkaniem służbowym. Strefa rekreacyjna z zielenią wysoką oraz stawem oddziela pensjonat od pozostałej części ośrodka.

Rys. 5. Schemat funkcjonalno – przestrzenny zespołu [Kozłowska 2017]

Fig. 5. Diagram of functionality in the area [Kozłowska 2017]

Pensjonat o wysokim standardzie, ***, składa się z dwóch brył połączonych szklanym przedsionkiem, w którym zlokalizowane jest wejście główne. Pawilon pierwszy to część restauracyjna z zapleczem gastronomicznym, technicznym i administracyjno-biurowym. W części drugiej zaprojektowano pokoje dla gości, mieszkanie właściciela oraz poddasze dla gości. Zaplanowano pokoje jedno- i dwuosobowe, wyposażone zgodnie ze standardem określonym w rozporządzeniu. [Dz.U. poz. 1626 2015] W celu zwiększenia komercyjnej atrakcyjności obiektu wyposażono go w infrastrukturę wystarczającą do przeprowadzania imprez okolicznościowych, jak śluby czy komunie. Ma to na celu również zwiększenie użyteczności obiektu dla potrzeb lokalnej społeczności Drzonkowa.

W strefie umiarkowanego hałasu znajduje się zespół budynków przeznaczonych dla jeźdźców. Budynki otoczone są naturalną zielenią w formie łąki kwietnej z gatunkami chętnie jadanymi przez konie i niezagrożającymi ludziom.

W obiekcie przewidziano stajnię boksową dla 14 koni, z uwzględnieniem kwarantanny koni ze strefą weterynaryjną i zapleczem medycznym. Bezpośrednio przy hali zlokalizowano pomieszczenia myjni, solarium, magazynów oraz kowala. Wyznaczono również przy wejściu do hali strefę siodlarni.

Do krytej ujeżdżalni przylegają jedną z dłuższych ścian stajnia i stodoła z garażem. Bezpośrednio z hali jeźdźcy mają możliwość wyjścia na zewnątrz, gdzie znajdują się inne obiekty treningowe takie jak: karuzela, lonżownik, parkur i czworobok zewnętrzny duży. Kryta ujeżdżalnia wyposażona jest w trybuny dla 300 widzów, wzdłuż krótszej osi po stronie zachodniej, balustradę oraz lustra, dzięki którym jeździec może kontrolować ruchy konia. Przy hali znajduje się również przestrzeń do przechowywania przeszkód treningowych.

Stodoła podzielona została na siasieki i zasięki, w których magazynowana jest słoma, siano i ziarno dla koni. Powierzchnia stodoły przeliczona została zgodnie z zasadą $45\text{m}^2 / 1$ konia. [Romaniuk 2004] Strefę tę uzupełniają obiekty na planie koła takie jak: lonżownik i karuzela, o średnicy 15m. Strefy wejściowe zlokalizowane od strony hali ujeżdżalni zapewniają bezkolizyjny dostęp ludzi i zwierząt w ramach jednego zespołu, stanowiąc zabezpieczenie zaplecza rehabilitacyjnego dla zwierząt po przebytych urazach.

Rys. 6. Rozwinięcie widokowe zespołu od strony wschodniej. [Kozłowska 2017]

Fig. 6. An eastern site view of the hub. [Kozłowska 2017]

Cześć trzecią działki tworzy tzw. strefa ciszy – zespół wydzielonych kwater przeznaczonych do trenowania koni. Ich głównym elementem jest parkur o kształcie prostokąta i powierzchni 2100m^2 . [Romaniuk 2004] Kształt czworoboku zewnętrznego zbliżony jest do kwadratu o powierzchni treningowej 5600m^2 . Kwatery oddziela ciąg pieszo-jezdny dla obsługi technicznej. Całość otoczona jest z trzech stron lasem. Na terenie ośrodka zaprojektowano również miejsce wybiegu dla koni pod postacią padoku przy stajni o wymiarach: $35\text{m} \times 140\text{m}$ oraz pastwisko [Kozłowska 2017].

PODSUMOWANIE

Jak wykazała niniejsza praca, istotnym elementem procesu projektowania ośrodków jeździeckich staje się uwzględnienie potrzeb i wymagań koni, jako użytkowników przestrzeni. Podstawowym elementem zespołu jest dobrze zaprojektowana stajnia, której wydzielone boksy powinny bezpośrednio przylegać do pastwisk i padoków. Stajnia musi zapewniać zwierzętom komfort psychiczny, ponieważ konie, jako zwierzęta stadne, czują się bezpiecznie w obecności innych przedstawicieli swojego gatunku. Z tego względu w projekcie zaproponowano stajnię składającą się z trzech traktów (korytarz po środku z bokсами po obu jego stronach), przylegającą bezpośrednio do padoku, stwarzającą możliwość interakcji pomiędzy zwierzętami w grupie [Kleszcz 2014]. Jak wykazała analiza, istotny wpływ na kondycję psychiczną koni ma również nocny spokój [Ahlsvede, Pirkelmann 2010]. Z tego względu baza noclegowa ośrodka nie znajduje się bezpośrednio przy zespole budynków treningowych.

Wielkim walorem projektu jest lokalizacja ośrodka. Działka osłonięta z trzech stron lasem pozwoliła stworzyć doskonałe miejsce do wypoczynku i relaksu. Efektem tego jest architektura wkomponowująca się w istniejące otoczenie. Elewacje budynków pokryte zostały dwoma rodzajami drewna naturalnego (świerkowego i dębowego). Budynki o prostej formie, pozbawione zbędnych detali, tworzą spójny kompozycyjnie zespół, w którym nawiązująca do tradycyjnej forma architektoniczna współgra z nowoczesnym, uproszczonym detalem. Istotnym elementem procesu projektowego był dobór materiałów przyjaznych dla zwierząt.

Rys.7. Wizualizacja ośrodka od strony jego części centralnej. [Kozłowska 2017]

Fig. 7. A visualisation form the central part of the hub. [Kozłowska 2017]

Zaprojektowanie zespołu agroturystycznego z ośrodkiem jeździeckim wymagało głębokiej analizy i wnikliwej oceny materiałów, których dostępność w polskiej literaturze fachowej dotyczącej projektowania obiektów służących utrzymaniu koni jest znikoma, w większości przypadków jednostronnie ukierunkowana na zapewnienie zwierzętom minimalnych parametrów bytowych, bez położenia większego nacisku na ich dobrostan psychiczny. Ze względu na te przesłanki omówiona propozycja projektowa stanowi element podsumowujący niniejszą analizę, tworząc jednocześnie polemiczną odpowiedź na przykładzie ośrodka w Drzonkowie na potrzebę stworzenia nowego kanonu wzorców estetycznych i funkcjonalno – przestrzennych obiektów służących utrzymaniu koni i rekreacji człowieka, łącząc tradycję lokalnych form zabudowy ze współczesną technologią budowlaną i niekonwencjonalnością zaproponowanych rozwiązań. Użyte technologie i materiały pozwalają na szybką realizację projektu, przy gwarancji jego długoletniej eksploatacji.

Projekt stanowić ma plan rozwoju i promocji jeździectwa w Drzonkowie, którego głównym założeniem jest zwiększenie zainteresowania tą dyscypliną sportu stanowiącą niegdyś najbardziej charakterystyczny element miejscowości i regionu.

LITERATURA

1. AHLWEDE L., PIRKELMANN H.: 2010. Hodowla koni, organizacja stajni i żywienie, Wydawnictwo Rm, Warszawa; 18-91.
2. BALIŃSKA A.: 2005. Turystyka i rekreacja, tom 1/2005, Wydział Ekonomiczno-Rolniczy, SGGW, Warszawa; s.47
3. BŁOK A.: 2010. Terapia, <http://www.fundacja-dogolandia.pl/terapia>, [accessed: 10.12.2010r.].
4. FREARSON A.: 2012. Stork Nest Farm by SGL Projekt. Dezeen, Magazyn architektury i designu, <https://www.dezeen.com/2012/01/31/stork-nest-farm-by-sgl-projekt/>, [accessed: 25.01.2017].
5. GRIFFITHS A.: 2016. Casey Brown builds metal-clad house and stables in an Australian national park Dezeen, Magazyn architektury i designu <https://www.dezeen.com/2016/03/14/>, [accessed: 25.01.2017].
6. KLESZCZ J.: 2014. Zooterapia w przestrzeni miejskiej. Współistnienie ludzi i zwierząt., Raporty Katedry Architektury Mieszkaniowej, Przemysłowej, Wnętrz, Ruralistyki, Krajobrazu, Sztuk Wizualnych i Systemów Konstruktoryjnych PWi, seria PRE, no. 9., Rozprawa doktorska. Politechnika Wrocławska, Wydział Architektury, Wrocław; 142.
7. KOZŁOWSKA K.: 2017. Praca inżynierska. Zespół agroturystyczny z ośrodkiem jeździeckim w Drzonkowie; 23-44.

8. MAIRS J.: 2015. Timber-framed equestrian centre completed by Castanheira & Bastai in Portugal, <https://www.dezeen.com/2015/06/17/castanheira-bastai-arquitectos/>, [accessed: 20.01.2017r.].
9. ROMANIUK W.: 2004. Systemy utrzymania koni (poradnik). Opracowanie wykonane w ramach Projektu Bliźniaczego Phare Standardy technologiczne dla gospodarstw rolnych, Wydawnictwo IMBER. Warszawa; 60-67.
10. STĘPIEŃ M.: 2016. Folder promocyjny, 40 lat WOSiR Drzonków 1976-2016; 9-16.
11. ZWOLIŃSKI, J.: 1983. Hodowla koni. Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i Leśne, Warszawa; 383-398.
12. Dz.U. 2015 poz. 1626, Rozporządzenie Ministra Sportu i Turystyki z dn. 29.09.2015 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie
13. Uchwała Nr XXX.240.2013 Rady Gminy Zielona Góra z dn. 01.03.2013 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Zielona Góra, obejmującego tereny położone w obrębie Drzonków.

AGROTOURISMO WITH EQUESTRIAN CENTER IN DRZONKÓW, AS A DISCOURS ON LAND TRADITION

S u m m a r y

The article deals with the issue of architecture as a form of knowledge transition of cultural continuity of a certain area basing on the example of a project: "Agrotourismo with equestrian center in Drzonków." The study was devoted to the design of agro-touristic hub with an equestrian center for 14 horses, at the site of a former equestrian complex, in a place which has recently become a part of Zielona Góra.

The concept posits complementing functional gaps in the area, by creating a recreation resort offering riding lessons, cooperating with the Regional Center for Sport and Recreation named by Zbigniew Majewski in Drzonków (WOSiR).

Key words: horse riding center, stables, riding school, agroturismo, Drzonków